

snov vzeta iz domače zgodovine, njegovo socialno in miselno poezijo.

Konserviranje sadja in vsakojake povrtnine za domačo uporabo. Spisal J. Zupanc. — Prišel je čas, ko imamo na vrtu dovolj povrtnine in sadja. Mislimo pa moramo na ono dobo, ko ne bo vsega tega. Zato bodo skrbne gospodinje založile svoje shrambe z raznimi sočivjem in sadjem za zimo. Kako to storiti, nam kaže knjiga: **Konserviranje sadja in vsakojake povrtnine za domačo uporabo**, spisal J. Zupanc, dež. vinor. inštruktor v Ptuju, in katera se dobi pri njem. Cena ji je 1 K. Marljivi pisatelj nam je pripravil že 3. izdajo knjige, ki jo priporočamo vsem, ki ljubijo pozimi izpremembo hrane. Knjiga je praktično urejena in nas seznanja z raznimi načini vkuhanja v patentovanih kozarcih. Nebroj receptov bo služil izvrstno gospodinjam. Pisatelj tudi ni pozabil na pripravljanje likerjev in jagodnih vin, sadjevca in sadnega kisa ter konzerviranja mesa. Knjiga ima mnogo tiskovnih pomot, a so glavne popravljene, tudi najdemo slovniške in jezikovne napake, a knjiga ne trpi na svoji vrednosti. Priporočamo jo najtopleje.

»Nauk o serviranju«. Izšla je znamenita, bogato opremljena strokovna knjiga »Nauk o serviranju«. Priznati moramo, da je ta knjiga neobhodno potrebna za Slovence sploh, zlasti pa za slovensko gostilničarstvo, ki dosedaj še ni imelo strokovnega slovstva v slovenskem jeziku. Ker je knjiga poljudno pisana, razen tega pa v njo sprejetih 95 tabel z najrazličnejšimi vzorci in s 338 nazornimi slikami, se vsak prav hitro in lahko seznanja z dandanejšo po vsem svetu veljavni načeli in predpisi glede serviranja. Slovincem nam te vrste knjig primanjkuje. Knjiga je namreč v prvi vrsti namenjena gostilničarski obrti in zaradi tega ne bi smela manjkati v nobenem hotelu, v nobeni restavraciji in gostilnici, ki se peča s postrežbo odličnejših gostov in tužcev, imeti bi jo moral vsak natak, vsaka natakara, da se iz nje ob vsaki priliki lahko pouči o pravilni postrežbi, manjkati pa bi ne smela tudi v nobeni boljši hiši. Posamezna poglavja, kakor »Razvrstitev jedi pri obedih«, »Snaženje servisa in ravnanje z njim«, »Kako se mize pogrinjajo«, »Serviranje posameznih obedov«, »Slavnostna miza« in »Hotelski service« so namreč ravnotako veljavna za privatne hiše kakor za gostilnice. Zaradi tega bo marsikateri gospodinja s to knjigo ustrezno, ker bo dajala zaslonbo napram poslom, da, še več, našla bo v njej marsikatera navodila, ki jo bodo obvarovala večkrat občutne škode. Knjiga se ne peča samo s tem, kako se mora pri serviranju splošno nastopati napram gostom, bavi se tudi z vsemi pripravljalnimi deli, skratka ozira se na vse možnosti in daje za vsak slučaj zanesljiva navodila, tako, da je onega, kdor je znan z nje vsebino, le težko spraviti v zadrego. In priznati moramo, da je pri naš Slovincih zlasti ob raznih slavnostnih prilikah zaradi nepoznanja splošno veljavnih mednarodnih predpisov marsikdo v zadregi, pa naj si je že gostitelj ali tudi samo gost. Reči moramo zato, da smo s to knjigo storili korak naprej, da smo se tudi na polju postrežbe približali drugim narodom. Želeti bi le bilo, da bi se v tej knjigi uveljavljena načela in pravila glede postrežbe čim prej uvedla po vseh naših boljših hišah. Zlasti je samo priporočati, da si knjige ne preskrbe samo vse naše boljše gostilne in v teh postrežbi namenjeno osebje, marveč tudi vse naše boljše privatne hiše. V platno vezana knjiga se naroča, oziroma dobi pri »Deželni zvezi gostilničarskih združenj na Kranjskem« in pri upravništvu »Gostilničarskega Vestnika«, Ljubljana, Gradišče 7, ter stane 5 K. Pošilja se samo proti naprejš plačani naročnini ali proti poštnemu povzetju, za poštino se vračuna še 50 v, za povzetje pa 70 v.

Srednješolski vestnik.

**** Iz srednješolske službe.** V osmi čin. razred so bili pomaknjeni: profesorja Makso Pirnat in Fran Komotar na držav. gimnaziju v Kranju, profesorja Martin Majcen in Bogumil Remec na držav. gimnaziju v Novem mestu, prof. Josip Reiser na I. držav. gimnaziju v Ljubljani, profesor Josip Bučar na II. držav. gimnaziju v Ljubljani in prof. dr. Henrik Svoboda na držav. realki v Ljubljani. — Profesor na realki v Gorici, dr. Fran Hörburger, je premeščen v Linc, na njegovo mesto pa pride profesor Anton Schönbichler iz Radautza v Bukovini. Dalj menda niso mogli iti ponj. — Na Primorskem: V 8. čin. razred so bili pomaknjeni: Milan Begovič na državni realki v Saplju; Artur Caprini na italijanskem državnem gimnaziju v Zadru;

Štefan Figurić na državnem gimnaziju v Pazinu; Viktor Kotovsky na državnem gimnaziju v Trstu; Kristofor Krile na državnem gimnaziju v Dubrovniku; Marius Kuschen na državni realki v Gorici; Albert Kurmanić na državni realki v Zadru; Valter baron Ljubibratić na hrvaškem državnem gimnaziju v Zadru; dr. Jožef Müller na državnem gimnaziju v Trstu; dr. Oton Paper na državni realki v Gorici; dr. Ernest Perić na državni realki v Zadru; Martin Zgrablić na državnem gimnaziju v Pazinu. — Na Koroškem: V 8. čin. razred sta bila pomaknjena: Jožef Hribar na državnem gimnaziju v Beljaku in Ludovik Nagele na državni realki v Celovcu.

**** Mestna višja realka v Trstu ne bo podržavljena.** Iz Trsta poročajo: Naučno ministrstvo je sklenilo, da se mestna višja realka v ulici Aquedotto ne bo podržavljala.

Politiški pregled.

*** Samo v Avstro-Ogrski mogoče.** Novi kraljevi komisar baron Skerlec, ki ima poverjeno nalogo uvesti na Hrvaškem redne razmere, še hrvaščine ni zmožen. In ta mož ima reševati hrvaško vprašanje!

*** Krobotin in rekrutni kontingent.** Na svoji avdienci v Lšlu je poročal vojni minister tudi o nameravanem zvišanju rekrutnega kontingenta. Cesar je odobril, kakor trdijo v poučenih krogih, Krobotinove predloge.

*** 3000 umetnih lesenih nog!** »Kölnische Zeitung« prinaša inserat, v katerem se razpisuje dobava 3000 lesenih nog za neko vojskujočo se državo. Ta država je ali Srbija ali pa Bolgarija. — Najbrže bo Bolgarija. To je blagoslov vojne!

*** Razpust štajerskega deželnege zborna.** Dunajski listi poročajo, da namestnik vlada razpusti v jeseni štajerski deželni zbor. Od jugoslovanske političke strani zvemo, da vlada za sedaj nima tega namena, ampak da se na štajerskem pripravljajo na to, deželno upravo za daljši čas voditi eventualno tudi brez deželnege odbora.

*** Nemci so edini v boju zoper nas.** Društvo za nemstvo v imozemstvu (Verein für das Deutschtum im Auslande) je pred kratkim zborovalo v Duisburgu na dolnem Renu. Načelnik mu je državni minister v p. v. Heting. V minulemu letu je pristopilo v društvo 17.000 novih članov. Podpira se s prispevki nemstvo po vsem svetu, zlasti v Avstro-Ogrski, kamor je poslalo društvo lani 124.000 mark; posebno mu je bila pri srcu nemška stvar na Ogrskem, v Galiciji in v Bosni. Za nujno potrebo so spoznali zborovalci povišanje podpor na nemško-slovenski jezikovni meji. Poročilo o skupščini tega Slovenstva grozajočega društva končuje s pomenljivimi besedami: »Kot posebno razveseljivo bodi pribito, da društva ne podpirajo le evangelijski, nego tudi katoliški cerkveni krogi. In pri nas? Katoliški cerkveni krogi, stoječ v službi vladajočega nemstva, delujejo dosledno zoper našo »Družbo sv. Cirila in Metoda«.

Kranjske vesti.

— **Umrlj** je dne 6. t. m. v ljubljanski bolnici tov. Josip Sedlak, nadučitelj na Jesenicah, v 46. letu svoje dobe po kratki, a mučni bolezni. — Pogreb se je vršil v četrtek popoldne izpred bolnišnice mrtvašnice na pokopališče k Sv. Križu. Tako rano umrlega tovariša so spremili k zadnjemu počitku tovariši z domače šole ter več ljubljanskih in okoliških učiteljev. Učitelji-pevci so mu v poslednji pozdrav zapeli dve žalostinki. — Ljubemu tovarišu in prijatelju, ki je ob težavnih razmerah ostal zvest svojim dolžnostim, bodi ohranjen najblažji spomin!

— **Umrlja** je dne 1. t. m. Franja Janežičeva, učiteljica na dekliškem liceju v Ljubljani. Bodi ji blag spomin!

— **Pogreb Janka Petriča**, edinega sina našega tovariša Petriča v Šiški, ki je na tako tragičen način ponesrečil v Kamniških planinah, se je vršil v soboto popoldne ob veličastni udeležbi občinstva iz vseh slojev. Rajnika so pripeljali isti dan popoldne z Jezerskega na Koroškem v Spodnjo Šiško. — Pogreba se je udeležil šiški »Sokol« in »Čitalnica«. Čitalničarji so zapeli pred hišo in ob razpotju žalostinke. Pri pogrebu je bilo zastopano S. P. D., profesorski zbor gimnazije, turistov klub »Dren«, ki mu je pripadal tudi pokojnik, učiteljski zbor iz Šiške, več učiteljev iz Ljubljane in okolice in mnogobrojno drugega občinstva. Pogreb ponesrečenca je zbujal splošno zanimanje, in malokatero oko je ostalo jasno, da se ni porosilo, ko je videlo zadnjo pot mladega bitja, ki mu je hrepenenje po divnem pla-

ninskem svetu vzelo mlado življenje in mu uničilo, kakor staršem zagrenilo — bodočnost, ob izgubi edinega sina. Naj bo pokojniku zemljica lahka!

— **Poročil se je** gospod Karel Riedl, nadgozdar in posestnik v Leskovcu z gospodično učiteljico Mimi Bavdekovo. Obilo sreče!

— **Dež. šolski svet v Ljubljani.** Iz seje dne 5. avgusta t. l. Imenovani so definitivno: za Polhov gradec Ana Kleinsteinova; za nadučitelja v Blatni Brezovici Josip Zakrajšek; za Golo Ana Vadalova; za Skocijan Josip Trobiš; za Dolenjo vas pni Ribnici Josip Jaklič; za Primskovo Marija Flandrova; za Rateče Josipina Sterlekarjeva; za Ribnico (deška šola) Alf. Završnik; za nadučitelja v Zagradcu Henrik Lobe; za učiteljico istotam Julija Berlanova; za Žiri Leopold Hladnik; za Cerklje pri Kranju Marija Piškurjeva. Nadučiteljsko mesto v Horjulju ter učni mesti v Kranju (deška šola) in na Savi se še enkrat razpišejo. — Začasno se vpokoji Marija Boletova v St. Vidu. — Učitelj Fr. Pirč se premesti z Ostrožnega Brda v Žužemberk. — Za ljudsko šolo v Kopanju se ustanovi ekspozitura v Spodnji Slivnici. — Sistemizira se novo učno mesto na ljudski šoli v Šmartnem v Tuhinjski dolini in poseben oddelek za oddaljene kraje šolskega okoliša iste šole. — Pravi učitelj na državni gimnaziji v Kranju, Vincenc Marinko, se definitivno namesti in dobi naslov profesorja. Dr. Milan Šerko se priporoča za definitivno namestitev v Novem mestu. Prof. Bogumil Remec dobi dopust kot vodja slov. trgovske šole. — Učitelj Adolf Sadar dobi dopust kot učitelj šole na prisilni delavnici, na II. mestni šoli pa se sistemizuje definitivno mesto ekstra statum. — Na ljubljanskih mestnih šolah se sistemizuje 6. mesto kateheta s šolskim letom 1913/14. — Stalno se vpokojijo: Štipko Jelenc, nadučitelj na Dvoru, Eleonora Devova v Naklem in Ida Mallyjeva v Kranju, začasno pa Marta Andoljškova, učiteljica v Šiški, in Fr. Grajlant, učitelj v Kostanjevici. — Za trorzrednico v Mirni peči pa se ustanovi poseben oddelek za oddaljene kraje. — Odobri se nov disciplinarni red za dekliški licej v Ljubljani. — Za mesto geografa in historika na ljubljanski realki se sestavi terno predlog, na istem zavodu se sistemizuje drugo mesto kateheta. — Na ljudskih in meščanskih šolah v krajih, kjer so srednje šole, se odslej šolsko leto zaključuje istodobno.

— **Iz ljudskošolske službe.** Absolvirana učit. kandidatinja Marija Brežnikova pride kot volonterka na petrazredno ljudsko šolo v Novem mestu. — Provizorični učitelj na ljudski šoli v Borovnici Ivan Verbič je v isti lastnosti prestavljen na šestrazredno ljudsko šolo na Vrhniki in prov. učitelj na deški ljudski šoli v Sp. Šiški Ludovik Ivnik v enaki lastnosti na šestrazredno ljudsko šolo pri Devici Mariji v Polju. — V Zasiplu je za l. 1913/14. dovoljen skupen ponavljalni pouk. — Za prov. učit. na petrazred. ljudski šoli v Leskovcu na Dolenjskem je imenovan abs. učit. kandidat Albin Zavrl. — Dosedanji prov. učitelj v Podkrajju Maks Gross je imenovan za prov. učitelja v Ledinah.

— **Na ljubljanskih ljudskih in meščanskih šolah** je bilo v minulemu šolskem letu 5693 otrok; lani je bilo 5666, predlanskim 5674 in pred tremi leti 5687 šoloobiskujočih otrok.

— **Okrajne učiteljske konference** se bodo morale tudi poslej vršiti redno vsako leto (§ 45. drž. šol. zak.) Le v izrednih, uvaževanja vrednih slučajih se sme v kakem okraju uradna konferenca opustiti, a le s privoljenjem naučnega ministrstva. — Konferenca pa se bodo morale vršiti le na sedežu okrajne šolske oblasti. V stalne odbore in v knjižnične odbore bo treba voliti toliko namestnikov, kolikor je odbornikov. — S tem torej, da se naj uradne konference odpravijo, ne bo nič!

— **Izobraževalni tečaji v Kranju.** Pripravljani odsek, ki mu je mestni zastop poveril nalogo, da napravi načrt za izobraževalne tečaje, se je resno lotil svojega dela. Odsek se hoče potruditi, da uredi zadevo tako, kakor bi najbolje odgovarjala krajevnim potrebam mesta Kranja, okolice in Gorenjske sploh. Za danes naj poudarjamo, da so izobraževalni tečaji v prvi vrsti namenjeni za preproste sloje, ki jim gnotne razmere ne pripuščajo, da bi svoje otroke pošiljali v druge kraje, da bi tam nadaljevali svojo izobrazbo. Kajpada se razume, da je pri teh tečajih sploh vsakdo dobrodošel. Naše mnenje je, da je mestni zastop pravo pogodil, da se je zavzel za to zadevo in sklenil tudi gnotno prispevati, da se omogočijo izobraževalni tečaji, ki so uvedeni tudi po drugih malih mestih in povsod jako dobro uspevajo.

— **Na Kranjski kmetijski šoli na Grmu** se prične letoletna in zimska šola novembra meseca. Za kranjske mladeniče je razpisanih 36 prostih mest. Plačujoči učenci plačujejo v letni šoli 300 K, v zimskem tečaju pa 150 K. Nekolkovane prošnje je poslati ravnatelstvu imenovane šole do 15. septembra t. l. Tam se dobe tudi natančnejša pojasnila.

— **Popravek.** V napisu na spomeniku tovariša Frana Del-Cotta se glasi 3. verz (vrstica): napredka, svobode ljubitelj; torej odpade besedica »delo«.

Štajerske vesti.

— **Okrajna učiteljska konferenca za okraja Gornji grad in Vransko** se je vršila dne 26. julija t. l. v Mozirju. Navzočih je bilo razen gospoda predsednika 61 učnih oseb. Po prav presrečnem pozdravu in ožigosanju tistega dopisuna, ki je navsve toval v novinah, naj referentj gledajo, da konferenca ne bo trajala predolgo, otvori konferenco s pozivom, da zaključijo navzočniki najvišjemu in najboljšemu zaščitniku naših šolskih postav prav krepki trikratni: Živio! Navzočniki so se odzvali temu z vsem navdušenjem. Na to čita predsednik svoj referat o nadzorovanju šol v obeh okrajih ter daje prav primerne mišljaje glede uspešnega napredovanja v šolskem pouku iz raznih predmetov, opominja navzočnike, naj nikdar pri pouku ne spuščajo npravnstvene vzgoje. Splošno je bil prav zadovoljen s šolskimi uspehi. — O temi: »Pomen in ustroj kmetijskih nadaljevalnih tečajev za šoli odraslo mladino« poročal je tov. Lorber iz Braslovč jako temeljito. V debato je poseglo več na ta predmet posebno pripravljenih učiteljev. Da bi le vsi za povzdigo kmetijstva stavljeni predlogi ne ostali glas vpjiočega v puščavi, kakor je to pri nas navada! — »Kako se naj v ljudski šoli obravnava ustavoznanstvo?« Poročal je tovariš Pavel Flerč iz Letuša. Pray vrlo mu je pomagal pri tem tov. Pulko iz Gorice. Vsa predavanja so bila sprejeta pohvalno in z odobravanjem. Drugih navadnih šablonskih zadev ni vredno omenjati, posebno ker se z njimi navadno le trati pri takšnih uradnih konferencah zlati čas. V stalne konferenčne zbornice so izvoljeni za Vransko: Kramar in Jakše; za Gornji grad: Kocbek in Kelc. Velik dokaz simpatije do šolstva od višjih oblasti. Prav živahno debatiranje je nastalo pri točki: predlogi in želje udov. Tov. Kocbek je stavil predlog za izboljšanje učiteljskih plač, ki je bil soglasno brez vse debate sprejet. Hujši spor je nastal med predlogi tov. Flerčeta, ki je priporočal sprejetje šolske knjige »Moja prva čitanka« od Krulca, kar je tudi g. nadzornik prav toplo priporočal, in tov. Kelca, ki je priporočal »Moje prvo berilo«, sestavljeno od tov. K. Widra. Po mnogih pro in kontra je bil z veliko večino sprejet predlog Kelčev, a vladni predlog odklonjen. — Gospod nadzornik se zahvali končno vsem za njihov trud, vztrajnost in požrtvovalnost, želeč vsem prav prijetne počitnice! Njegov namestnik Kocbek se mu pa v imenu navzočih zahvali za nepristransko vodstvo konference in mu želi, da bi naše konference vodil še tako objektivno in ljubeznivo mnogo let! S tem je bila od 9. ure dopoldne do 2. en četrt ure popoldne trajajoča konferenca zaključena.

— **Uradna učiteljska konferenca za slovenske in utrakvistične šole okrajev Slovenji Gradec, Marenberg in Soštanj** se je vršila dne 19. julija 1913 v slovenjgraški okoliški šoli. Navzočih je bilo 68 učiteljev, ozir. učiteljic, pa tudi nekatere učiteljice ženskih ročnih del so bile prisotne. Konferenco je vodil c. kr. okrajni šol. nadzornik Alojzij Schechel, ki je prijazno pozdravil navzoče, se spominjal jubileja pragmatične sankcije ter presvetlemu vladarju in vsej hiši Habsburški zaklical trikratni »Slava!«, v čemer je učitelstvo navdušeno soglašalo. Za svojega namestnika je imenoval šol. ravnatelja Vrečka. G. nadzornik se je spomnil tudi dveh pred kratkim umrlih tovarišev, namreč ravnatelja Jožefa Barleta in nadučitelja Martina Matekoviča, ki sta bila vestna in marljiva učitelja. Navzoči so njih spomin dostojno počastili. Enako se je spomnil dveh v tekočem preminulih članov okrajnih šol svetov, ki sta bila vedno prijatelja šole in učiteljstva, in sicer g. nadpoštarja E. Golla v Slovenjem Gradcu ter R. Sona, veleposestnika v Breznu, marenberškega okraja. Spomin teh rajnikov je učiteljski zbor tudi primerno počastil. — Kot zapisnikarja sta fungirala tov. Goll Josip in gč. Vidmar Ivanka, oba iz Vuzenice. — Poročilo g. nadzornika o stanju šolstva, o posameznih učnih predmetih, o administrativnih zadevah itd. je bilo jako obširno, temeljito in zanimivo. O temi: Kako neguj učitelj ugled svojega stanu

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učitelstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“.)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.
Cene nizke! Postrežba točna!

in katerih prestopkov se posebno varuj?« je referiral vodja tov. Martin Judnič od Sv. Primoža na Pohorju. V svojem dobro premišljenem referatu je navedel dokaj stvari, ki jih je treba upoštevati in katerih pa se treba varovati, da se doseže potrebni ugled. — Uvaževal je posebno rek: »Denar izgubljen — nič izgubljenega; kredit izgubljen — mnogo izgubljenega, a čast izgubljena — vse izgubljeno.« — Med drugim je zato tudi poudarjal, naj bi vsi v to poklicani činitelji varovali in branili ugled učitelstva ter skrbeli, da se dovede učitelstvo na tako materialno stabilščino, da se z vsem more posvetiti pouku in vzgoji ter ga ne bo v tem oviralo njegovo slabo gnotno stanje, ki mu nikakor ne daje potrebnega ugleda. Po referatu se je razvila glede sestave dotičnih tez precej zanimiva debata. — O temi: »Kako se naj navajajo učenci k vsestranskemu razumevanju zemljevidov?« je referiral tov. učitelj Mlinšek Franc iz Slovenjega Gradca. Tudi o tem vprašanju se je živo debatiralo in so se slednji sprejele teze tov. Košutnika iz Topoišice. — Na to so še prišla poročila od strani dotičnih načelnikov o stanju in uporabi okrajnih učiteljskih knjižnic ter poročila o stanju in oskrbovanju šolskih vrtov. — V stalni konferenčni odbor so bili izvoljeni za Slovenj Gradec: tov. Trobej Janko, Vrečko Franc in Salamun Šimen kot namestnik. — Za Marenberg: Sitter Gottfried, Viher Šimon in Robič Ivan namestnik. — Za Šoštanj: Koropec Iv., Trobej Alojzij in Lukman Ivan kot namestnik. — V knjižnični odbor so bili izvoljeni za Marenberg in Šoštanj isti tovariši kot v stalni konferenčni odbor; za Slov. Gradec pa tov. Trobej Janko, Runovc Martin in Salamun Šimon. — Na to so prišli samostojni predlogi. — Od vseh treh okrajev je bil soglasno sprejet predlog v zadevi nudne regulacije učiteljskih plač, kateri predlog je gospod nadzornik obljubil takoj doposlati c. kr. deželnemu šolskemu svetu. — Predlog, zadevajoč uvedbo nove začetnice, ni bil sprejet, marveč se je sklenilo, da se o tem šele prihodnje leto sklepa, to pa zato, ker so tovariši iz marenberškega okraja omenjali da ne morejo zanj glasovati, ker še ne poznajo do dobra obeh na novo izišlih začetnic, a dotlej pa se bo vsakdo natančno seznanil z obema knjigama, Widrovo in Krulčeyo. — Ob polu 3. uri zaključil gospod nadzornik konferenco, zahvalivši se udom na njihovi vztrajnosti ter želeč vsem vselej počitnice. Tovariš Vrečko se zahvalil gospodu nadzorniku v imenu vseh udov za nepristransko vodstvo konferenčne, za podane, res upoštevane vredne mišljaje, za njegovo prijateljsko postopanje napram učitelstvu in mu čestita na njegovem zopetnem imenovanju za ta politični okraj.

—**Od Sv. Jurja ob Ščavnici.** Dne 1. t. l. je praznoval 40letnico svojega službovanja priljubljeni naš nadučitelj Josip Mihelič. Svoje službovanje je pričel v Šoštanju. Od tam je bil prestavljen v Kapeli in leta 1879. je bil imenovan za nadučitelja pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Čeravno je že osivel, je še vedno zdrav in čvrst. Velezaslužnemu možu, ki je toliko deloval v prid slovenski mladini kličemo: Se na mnoga leta!

—**70letnica svojega rojstva** je praznoval 31. julija t. l. znani nemški štajerski pesnik Peter Rosegger. Mož je znan tudi našemu občinstvu po svojih znanih pripovedih iz življenja preprostega ljudstva na Zgornjem Štajerskem. V svoji mladosti je bil Rosegger krojač in šele kot 20leten mladenič se je začel šolati in izobraževati. Pisati pa je začel že prej. Njegov talent je spoznal takratni graški urednik Svoboda, ki se mu imajo Nemci pravzaprav zahvaliti, da je odkril sedaj tako slavnega pisatelja. Še bolj kot pisateljstvo je pa raznesel Roseggerjevo ime znani, po njem imenovani čez trimilijonski fond za nemško šolsko društvo »Schulverein«. Rosegger je bil tisti, ki je storil prvi korak, češ, on da 2000 K in vsak imovit Nmec naj stori enako. Tako so nabrali za »Schulverein« tri milijone, ki jih bodo Nemci uporabili za narodni boj proti nam. To dejstvo je Roseggerja pri Nemcih bolj proslavilo kot pa njegove knjige. Od vseh strani ga časte, mesta tekmujejo, katero ga bo prej imenovalo za častnega občana, ulicam dajejo njegovo ime in vse mogoče časti kopicajo na pisateljevo glavo. Ali bi ne bilo dobro, da bi pri nas tudi časih posnemali svoje sode, ki znajo ceniti svoje moze in priznajo zasluge plačilo?!

Tržaške vesti.

—**Na slovenski trgovski šoli v Trstu** se je zaključilo šolsko leto dne 9. julija t. l. Šola je zasebna s pravico javnosti in daje absolventom vse ugodnosti, ki so združene s pravicami javnih šol, poleg tega pa zaključeno strokovno izobrazbo, vzgaja po svojem namenu samostojno in službeno osobje za blagovno trgovino in nudi zlasti sinovom srednjih trgovcev in obrtnikov priliko, da se hitro in temeljito izobrazijo v trgovskih predmetih. Odhodno izpričevalo nadomešča dokazilo o pravilno dovršeni učni dobi o trgovski obrti, in torej učenec, ki je z dobrim uspehom končal to trgovsko šolo, ni dolžan služiti kot vajenec in obiskovati trgovske nadaljevalne šole, obenem pa tudi upravičuje odhodno izpričevalo za samostojno izvrševanje trgovske obrti, če so seveda dani vsi drugi predpogoji. Absolventje so sposobni za kontoriste, korespondente in knjigovodje po trgovinah in pri denarnih zavodih, a odprta so jim tudi druga pisarniška mesta. — Iz letnega poročila posnemamo, da je poučevalo na zavodu 12 učnih oseb. Učni načrt je obsegal 17 obveznih predmetov: verstvo, slovenski jezik, trgovsko računstvo, geometrijsko oblikoslovje, trgovinstvo in menišstvo, dopisovanje in kontorna dela, knjigovodstvo, vzorni kontor, zemljepis, prirodopis, fiziko, blagovnanstvo, državnostanstvo, stenografijo, lepopisje, italijanski in nemški jezik ter neobvezni predmet strojepisje. Poročilo omenja med drugim v kroniki, da so se tudi v minulemu letu slovenski denarni zavodi spominjali zavoda in so darovali njegovemu glavnemu skladu: Tržaška posojilnica in hranilnica 5000 K, Trgovsko-obrtna zadruška 5000 K, Jadranska banka 2400 K, Poleg tega je TOZ darovale še 200 K za učila. Podpornemu skladu pa so darovali: Neimenovanec 100 K, podružnica Živnostenske banke 25 K in Jos. Negode 10 K. — Navedli smo nalašč vse darovalce, kakor jih navaja poročilo, to pa zato, da moremo konstatirati dejstvo, da se tega tako važnega našega učnega zavoda, ki si ga moramo sami vzdrževati, ništa popolnoma nič spomnila dva denarna zavoda, eden slovenski, drugi pa češko-slovenski, od katerih bi bili pač lahko pričakovali podpore za našo trgovsko šolo, in to sta Ljubljanska kreditna banka in pa Osrednja banka čeških hranilnic; podpora Živnostenske (25 K) je tudi tako malenkostna napram vsotam, ki jih žrtvujeta Tržaška posojilnica in TOZ, da se kar čudimo, kako je mogoče, da imajo slovenski denarni zavodi tako malo ali čisto nič smisla za razvoj slovensko-slovenskega trgovstva v Trstu, s katerim so gotovo v trajnih in dobičkanosnih zvezah. Tu bi pač želeli nekoliko več pojmovanja važnosti Trsta za Slovanstvo, kakor se ga je pokazalo v tej zadevi! — Učencev je bilo na zavodu ob koncu šolskega leta: v pripravljalnem tečaju 27 javnih in 2 privatna, v I. tečaju 30 učenec in 5 aspirantk, v II. tečaju 15; skupaj torej 79. Po narodnosti je bilo 77 Slovencev, oz. Slovenk in 2 Hrvat, po rojstnem kraju 40 Tržačanov, 6 Istranov, 18 Goričanov, 13 Kranjcev ter po en Štajerc in Korošec. Trgovskih sinov je bilo 21, posestniških in kmetijskih 16, uradniških 18 in delavskih 24. Učni uspeh je bil ta: 7 učenecv je dobilo I. red z odliko, 38 prvi red, ponavljalni izpit 11, drugi red 14, tretji red 7, neklasificirana sta ostala dva privatista. Prihodnje šolsko leto se prične 16. septembra t. l. Redni pouk se prične dne 20. septembra. Vpisovanje se vrši dne 16. in 17. septembra od 9. do 12. dop. in od 3. do 6. pop. Vsi učenci plačajo pri vstopu prispevek za učila v znesku 4 K, novo vstopajoči pa poleg tega še 5 K vpisnine. Šolnina znaša za redne trgovske tečaje 200 K letno, za pripravljalni tečaj 80 K in se plača v dveh polletnih ali pa 10 mesečnih obrokih. Za pripravljalni tečaj se zahteva 13 let starosti in dovoljna predizobrazba; za I. trgovski tečaj končana meščanska, nižja srednja šola ali pripravljalni tečaj trgovskih šol. Drugi učenci morajo napraviti sprejemni izpit. — S prihodnjim šolskim letom se otvori prvi tečaj dvorazredne dekliške trgovske šole, ako se zglašijo vsaj 20 učenk; če bi pa se jih ne priglasilo toliko, se uvrste kot hospitantke v deški tečaj. Sprejemni pogoji in denarni prispevki so isti, kakor za deško šolo. — Šolski prostori bodo od prihodnjega šolskega leta dalje v ulici Stadion št. 21, telefonska št. 15:60. — V minulemu šolskem letu se

je priključila trgovski šoli trirazredna obča obrtna nadaljevalna šola s slovenskim učnim jezikom, ki je obvezna za vse obrtne vajence v Trstu in okolici razen onih, ki obiskujejo italijansko, oziroma nemško šolo te vrste. Šolo vzdržuje kuratorij trgovske šole, upravo pa vodi poseben odbor. — Pouk se vrši v vseh treh razredih po 8 ur na teden. Šolsko leto traja od 1. oktobra do zadnje nedelje meseca aprila, pouk se vrši ob nedeljah od 8. do 12. dop. ter ob sredah in petkih od 3. do 8. zvečer. Letos se je izredno otvorila šola mesec dni pozneje, in sicer z dvema prvima razredoma, in stopnjema se otvorita tudi drugi in tretji razred. Vajenci so bili razdeljeni v dve skupini; v I. a razredu so bili vajenci pekovske obrti, v II. b razredu pa vajenci vseh drugih obrti. — K šolskim potrebščinam prispeva ministrstvo za javna dela tretjino, trgovska šola daje brezplačno prostore, razsvetljavo in kurjavo, Jadranska banka, Trg. in obrt. zadruga in Trž. posojilnica in hranilnica prispevajo po 400 K letno. Pekovski mojstri so naklonili šoli preostanek izpitnih taks v znesku 25 K in čisti dobiček plesa 162 K. — Učencev je bilo v I. a razredu 32, v I. b razredu 28, skupaj torej 60, 59 Slovencev in 1 Hrvat. Nravno vedenje je bilo pri 52 pohvalno, pri 7 poveljno in pri 1 primerno; šolski obisk pri 22 prav marljiv, pri 19 marljiv, pri 13 presledkoma, pri 6 zanikern; napredek pri 10 izvrsten, 15 pohvalen, 10 dovoljen, 12 zadosten in 10 nezadosten; neizpršani so bili 3. Po obrti so bili vajenci: 3 stavbni ključničarji, 3 stavbni mizarji, 1 zidar (2 pomočnika), 4 kleparji, 1 tesar, 3 sodarji, 7 kovačev, 2 strojna ključničarja, pekovi 32 (in 4 pomočniki), 2 krojača, 1 čevljar, 1 sedlar. — Vpisovanje za prihodnje šolsko leto se vrši zadnji teden septembra od 6. do 8. zvečer in pozneje ob času pouka. Vpisnina znaša 2 K, učenci morajo prineseti s seboj šolsko izpustnico, oziroma zadnji »Izkaz obrtne nadaljevalne šole.« Redni šolski pouk se prične 1. oktobra. — Za trgovske vajence se otvori s prihodnjim šolskim letom poseben oddelek, in so prav tako dolžni pohajati pouk, kakor obrtni vajenci.

—**Razširjenje šol Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu.** Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda je razširilo s pričetkom šolskega leta 1913/14. svoje šole v Trstu za štiri razrede, in sicer: na deški šoli pri Sv. Jakobu se otvori še ena (tretja) vzporednica I. razreda, na Acquedottu pa se aktivira V. razred; na dekliški šoli pri Sv. Jakobu se otvori tudi nova (tretja) vzporednica I. razreda, na dekliški šoli na Acquedottu se pa otvori sedmi razred; poleg tega se uvede na dekliški šoli pri Sv. Jakobu neobvezen pouk v italijanščini. — S tem razširjenjem napravijo naše šole zopet lep korak naprej; na Acquedottu bomo imeli popolno petrazredno deško šolo, dekliška šola v mestu pa doseže predzadnjo stopnjo pred meščansko šolo. Ko se leta 1914/15. otvori osmi razred, je meščanska šola v bistvu dosežena, treba je le formalnih izprememb. — Srčno nas veseli, da moremo to veselo novico javiti in gotovi smo, da s tem zbudimo v tržaških Slovencih še večje zanimanje za CMD, ki smo ji dolžni iskreno hvala, na drugi strani pa naj nam bo to v spodbudo za še živahnejše delovanje v prid družbi.

—**Umrla je dne 3. t. m. pri Sv. Križu** poleg Trsta gospa Marija Pakiževa soproga šolskega vodje tov. Pakiža, po dolgi in mučni bolezni. Blagi pokojnici bodi trajen spomin, preostalim pa naše sožalje!

Goriške vesti.

—**Zaključek šolskega leta na goriški gluhozemnici.** Gojencev je bilo 68, in sicer 36 moških in 32 ženskih. 20 je dovršilo šolo z odliko. Razstava izdelkov gojencev dela čast učnemu osebju kakor tudi gojencem.

Istrske vesti.

—**Strela v šoli.** V Fontanah v Istri je udarila strela v šolsko poslopje, ki je brez strelavoda. Škoda, ki je nastala na hiši, je znatna, zakaj razbit je zvonec, vetrnica na strehi razklana, ena stena predrta, vrata razpočena, tabla in klopi pa so precej razprskane. Prava sreča je, da ni bilo v usodnem trenutku žive duše v šoli.

—**Razpisana štipendija.** Z začetkom šolskega leta 1913/14. bo prosta št-

pendija v letnem znesku 400 K za ubožnega istrskega dijaka, ki pohaja ali namerava pohajati trgovsko šolo v Splatju. Prošnje do 30. avgusta t. l. namestništvu v Trstu, Natančnejši pogoji v »Osservatoriu« št. 176 z dne 2. avgusta t. l.

Koroške vesti.

—**Globošnica.** O imenovanju nadučitelja poročajo: Na tukajšnji šoli je bil imenovan za nadučitelja Barth. Jedloutschnig iz Mal. Št. Vida. Kakor znano, so kompetirali za to mesto trije drugi učitelji. Vkljub temu pa, da se je občina zavzela za najboljšega izmed kompetentov, učitelja Koschirja iz Velikoveca, ki ga je predlagal tudi okrajni šolski svet v Velikovecu, je dež. šol. svet zavrgel vse tri kompetente in je kratkoma imenoval Jedloutschniga. Tako torej postopa ta šolska oblast. Komaj, da smo se obranili voditelja J. Fleisa, pa nam silijo drugega takega človeka! Mi pa ne rabimo takih ampak vzor-učiteljev. Takšen je Koschir, in njega hočemo. Deželna šol. oblast pa bo odgovorna za vse to, kar nastane iz tega imenovanja.

Splošni vestnik.

Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda se vrši letos v Domžalah, in sicer 8. septembra. Na predvečer, t. j. 7. septembra, bo pa zaupno zborovanje delegatov v Ljubljani.

Češko-slovaške konference priredi češko-slovaška enota v Lukačovicah na Moravskem. Konference se prične 12. t. m. »Slovanski klub« je na svoji odborovi seji sklenil poslati na te konference svojega delegata in je v to naprosil predsednika »Slovenske Matice« profesorja dr. Frana Ilešiča.

Odboru za Flegeričev spomenik je došlo do sedaj od prijateljev in znancev pokojnega pesnika ter drugih rodoljubov slovenskih toliko denarnih prispevkov, da so z njimi pokriti troški za oba spomenika (nagrobnik in plošča na domu). Ker pa bo imel odbor tudi ob slovesnem odkritju, ki se vrši dne 17. avg. t. l. pri Sv. Bolfenku na Kogu in pa v Vodrancih še dokaj troškov, na katere prej ni mislil, in ker manjka v imeniku p. n. darovalcev še precej imen onih čislanih gospodov, ki so bili s Flegeričem — kakor povzamemo iz zapuščine pokojnega pesnika — v precej ozki zvezi, zato se obračamo tem potom še enkrat do vseh čestilcev Flegeričevega spomina, ki še niso nič darovali, naj nam naklonijo blagotno še kak prispevek, da nam bo tako mogoče častno izvesti nalogo, ki si jo je zadal v tem oziru odbor. Opomnimo še, da objavimo po končanem odkritju Flegeričevega nagrobnika in spominske plošče vsa imena p. n. darovalcev, tudi onih, ki smo jih bili svoječasno že izkazali. — Denarne prispevke sprejema blagajnik odbora I. Kolarič, posestnik, ali pa tajnik A. Kosi, nadučitelj, oba v Središču.

Češki kiparji na Angielskem. Društvo angleških umetnikov v Londonu je neobičajno prijazno povabilo češke kiparje, da bi se udeležili letošnje velike londonske razstave. Rečeno društvo je poslalo dva odposlanca v Prago, da bi češki umetniki čim več umotvorov poslali na londonsko razstavo. Cela vrsta čeških umetnikov in umetnic je obljubila svojo udeležbo.

Črna gora išče učitelje. Črnogorska vlada otvori s početkom novega šolskega leta 72 novih šol in je razpisala natečaj za nove učne osebe.

Kongres narodnih organizacij, ki se vrši v dneh 15., 16. in 17. avgusta v Ljubljani, bo velike važnosti za vsa slovenska strokovna društva. Kongres ima namen pojasniti vse socialne krivice, ki se zgodijo v tako mnogih slučajih, poučiti zastopnike društev in organizacij, kako te krivice odpraviti. Ima pa tudi namen pregledati stanje narodnih organizacij ter dati navodila za razširjenje strokovnega gibanja po vsem Slovenskem. Važno vprašanje je tudi določiti stike med vsemi slovenskimi strokovnimi društvi, kar smo doslej tako pogrešali. Odboru za sklicanje kongresa se je posrečilo pridobiti najboljše strokovnjake na Slovenskem, ki bodo poročali. Zato je dolžnost vseh slovenskih društev in organizacij, da pošljejo čim več odposlancev na ta važen kongres. Doslej se je vse premalo pojmovalo